

Column Farid Tabarki

uitgesproken tijdens jubileumcongres 70 jaar SER

1 oktober 2020

DE SER zou je kunnen vangen in een persona. Stelt u zich voor hoe we deze persona uittekenen op een flipovervel op de burelen van een reclamebureau. Al zeventig jaar oud, voornaam, zelfbewust, plichtsgetrouw. En gender-fluid natuurlijk. Want het acroniem van de jubilaris zou anno 2020 even goed kunnen staan voor 'Sociaal-Emancipatoire Raad'. Of voor 'Slimme Economie Raad', wat in essentie hetzelfde is. Een slim land draagt inclusie hoog in het vaandel als aanjager van een productieve samenleving.

De werkelijke SER is natuurlijk geen persona, maar wel een gezelschap met hervonden swag. Maar is het de swag van vandaag de dag met een retrotouch of is het het chic van enkele decennia geleden? Mag een instituut de traditie die het vertegenwoordigt uitdragen of draagt het vaandel van de avantgarde?

Voor u misschien een verkeerde indruk krijgt: verwacht van mij geen frivole of triviale modegrillen en memes. Wel analyseer ik over de benodigde grootscheepse sociale en systemische verandering.

Er hoeft dus nadrukkelijk geen inclusieve koffiebar bij de gewenste laagdrempelige entree te komen waar je naast een bakkie pleur, voor je flat white kunt kiezen uit soja, amandel, haver, rijst, kokos, cashew, macadamia, hazelnoot, hennep, boekweit, spelt, pinda of tijgernootmelk. De proefballon dat kroonleden minimaal 500.000 volgers op Insta moeten hebben om een kans te maken op een plaatsje aan de tafel zult u mij evenmin zien oplaten.

Welk idee wil ik dan wél laten vliegen? Ik pleit voor revolutionair optreden. Als de structuur van onze samenleving wezenlijk verandert, hebben juist de instituties de plicht om zichzelf radicaal opnieuw te ontwerpen. En ja, zo boud bedoel ik het inderdaad. De politieke, economische en sociale structuren die ons ver hebben gebracht kunnen zonder een wezenlijke transformatie niet verder. Want het conflict broeit. Het gaat niet om enkelingen die roepen hashtag wijdoennietmeermee, maar allen vragen wij ons af hashtag wiezijnwij en hashtag hoedan?

Juist de SER heeft de kaarten om zich watervlug te ontwikkelen tot een vehikel van en voor de toekomst. De succesvolle blockbuster TENET die nu in de bioscoop draait geeft perfect de urgentie weer door ons het scenario voor te schotelen dat men in de toekomst met terugwerkende kracht de fouten uit het verleden moet herstellen door in ons heden te interveniëren. Dat levert een kluwen aan sociale problemen op waar zelfs de toekomstige SER zich in zou kunnen verslikken.

De SER van vandaag heeft gelukkig nog een eenduidige tijdsrichting. Moedig voorwaarts. Opgewekt en constructief vinden belangen en ideeën maatschappelijk momentum. In een beproefd proces stollen ze tot bijvoorbeeld een pensioenakkoord om door een ringetje te halen. Tijd speelt geen rol want de procedure is van steen. Die keuze ligt niet vast. Bevraag de loop der dingen, smelt het proces, zoek harmonie in de verbinding van waarde. Wie weet is de gewenste deliverable al in een enkele doorwaakte nacht in een eerste versie af. Wat een zee aan tijd blijft dan over voor het verwelkomen van de broodnodige pleitbezorgers van een pluriform elan. Gaat wel nog een hele toer worden om er dan voor te zorgen dat het een mass spreading event van consensus blijft en niet van besmette aerosolen.

Kort gezegd, de motor is aan vervanging toe. Lang was Arbeid de driecilinder met een robuust vermogen. Generaties lang bleven we sleutelen. Laten we nu voortvarend zijn en hem recyclen als

narratief monument van een gewonnen strijd van weleer. De nieuwe motor is niet langer industrieel, maar organisch, met als metafoor DNA in drie betekenissen. Ten eerste het wezen van de mens in eenheid en diversiteit, ten tweede ons gemeenschappelijk belang bij al het leven om ons heen, en symbolisch als de triple helix die de grootste krachten van onze samenleving verbindt.

De verandering blijft zich continu versnellen, dus laten we direct beginnen. In 2020 kan iets dat gisteren werd uitgevonden in potentie vandaag al invloed hebben op economie en samenleving. Die kans moet toch weten te verleiden tot een sprong in het diepe. We hebben een wenkend perspectief: want wanneer we nu het goede doen dan ontvangen we misschien wel een bedankje uit de toekomst.